

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріоглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Кілеєва О.П., Брагар Н.О., Шкопинська Т.Є, Четвертак Т.Ю., Поправко М.І.</i> ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ У КОЛЕДЖІ.....	135
<i>Кологойда В.Р.</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ ІЗ ТРАВМАМИ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ.....	136
<i>Куліченко А.К.</i> ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	138
<i>Корнєєва О.М., Касатська А.В.</i> РОЗГЛЯД ЕТИМОЛОГІЇ НАЗВ БОТАНІЧНИХ РОСЛИН ЯК ПРИЙОМ ПОЛПШЕННЯ ЇХ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ	139
<i>Марушко Ю.В., Шеф Г.Г., Чабанович О.В.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПЕДІАТРІЯ»	140
<i>Марушко Ю.В., Дмитришин Б.Я., Бовкун О.А., Дмитришин О.А., Єсіпова С.І.</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ДИСЦИПЛІН ПЕДІАТРИЧНОГО ЦИКЛУ У СТУДЕНТІВ – РЕАБІЛОЛОГІВ.....	141
<i>Мельнікова О.З., Іванченко О.З., Мікасян Г.Р.</i> ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКІСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	146
<i>Недельська С.М., Бессікало Т.Г., Самохін І.В., Кряжев О.В., Кляцька Л.І.</i> РОЛЬ ОЧНОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ ФОРМУВАННІ ЛІКАРЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ.....	148
<i>Недельська С.М., Самохін І.В., Кряжев О.В., Бессікало Т.Г., Кляцька Л.І.</i> ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ.....	149
<i>Редько І.І.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА ЩОДО МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	150
<i>Спахі О.В., Лятуринська О.В., Макарова М.В., Пахольчук О.П., Кокоркін О.Д.</i> ОЧНЕ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ ФОРМУВАННІ ЛІКАРЯ-ДИТЯЧОГО ХІРУРГА	152
<i>Стиця Н.В., Зайцев М.В.</i> КРИТИЧНА МЕДИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ОСВІТИ ЛІКАРЯ В УКРАЇНІ.....	153
<i>Шеф Г.Г., Марушко Ю.В., Бойко Н.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПЕДІАТРІЯ» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	155
СЕКЦІЯ 6. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO».	
<i>Lebedeva J., Fominaite M.</i> FACTORS ASSOCIATED WITH PROFESSIONAL BURNOUT IN THE HEALTHCARE SYSTEM	156
<i>Mastavičiūtė A.</i> PEOPLE MATTER THE MOST: A CASE OF GOOD PRACTICE IN LITHUANIA.....	158
<i>Кравченко Ю.В., Гнатенко С.А.</i> ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ СИНДРОМУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ОСВІТЯН.....	158
<i>Марущенко О.А.</i> СПІВПЕРЕЖИВАННЯ ДО СЕБЕ ЯК ПРАКТИКА ПОДОЛАННЯ СИНДРОМУ СУПЕРГЕРОЯ.....	160

Висновки. Застосування компетентнісного підходу до навчання у студентів-реабілітологів полягає у формуванні базових компетенцій у роботі з хворими дітьми, які включають фахові знання, вміння, особистісні якості фахівця (доброзичливість, толерантність, співчутливість), а також навчальних компетенцій, тобто здатності навчатися впродовж усього професійного життя. З цією метою необхідно удосконалювати форми та методи навчання, організації та контролю самостійної роботи, шукати нові мотиваційні аргументи для навчання студентів.

Перспектива подальших досліджень полягає у виділенні пріоритетних методів досягнення оптимальних результатів навчання як при очній, так і при дистанційній формах навчання. Крім цього, важливим є формування у студентів таких якостей особистості майбутнього фахівця, як вміння працювати в групі, формування почуття відповідальності за свої дії, рішення, дотримання основних правових норм, володіння морально-деонтологічними принципами та основами фахової субординації.

Список використаних джерел

1. Беш Л.В., Дмитришин Б.Я., Беш О.М. та ін. Сучасні можливості підвищення мотивації студентів до навчання. Львівський клінічний вісник. 2017. 1 (17): 60-64.
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД». 2015. - 224 с.
3. Левандовська Х.В. Формування професійної компетентності у студентів-медиків в умовах дистанційного навчання. Буковинський медичний вісник. 2022. - Т. 26, № 4 (104):82-94.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» №211 від 11.03.2020 р.
5. Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря. Монографія. Видавництво «Центр учбової літератури». 2023. - 334 с.
6. Філоненко М.М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України. - К., 2016. - 88 с.

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКІСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Мельнікова Оксана Зенонівна
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики,
Іванченко Олена Зенонівна
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики,
Мікаелян Геннадій Ромеович
ст. викладач кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Вища медична освіта потребує забезпечення максимальної якості у зв'язку з тим, що результатом навчання є підготовка фахівців, робота яких буде безпосередньо стосуватись життя і здоров'я людей. Протягом навчання у медичних вишах майбутні спеціалісти мають опанувати широке коло знань і навичок, що є досить важким завданням. Це пов'язано з тим, що механізми здійснення функціональної активності в організмі людини в нормі і при патології є досить складними, мають індивідуальні варіації, знаходяться під впливом численних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. В останні роки додаткові труднощі у навчанні виникли із-за дистанційної форми внаслідок відсутності безпосереднього контакту між учасниками освітнього процесу, і така ситуація загострилась під час війни. У зв'язку з цим проблема якості освіти потребує додаткового осмислення і ретельної уваги.

На теперішній час особливо актуальним є дотримання основоположних принципів педагогіки, серед яких важливе значення має принцип наступності знань, вмінь і навичок. Першою ланкою його реалізації в медичних університетах є вивчення майбутніми фахівцями дисциплін природничо-наукового блоку, серед яких хімія, фізика, а також математика є складовими середньої освіти.

Вивчення природничих дисциплін у медичних університетах надає можливості найбільш глибокого розуміння спеціальних дисциплін, оскільки фізико-хімічний рівень організації матерії є базовим для біологічного рівня. Математика, в свою чергу, служить допоміжним інструментом, який дозволяє отримати кількісні показники усіх процесів та знайти, виходячи з них, певні

закономірності. У медичних університетах вивчення природничих дисциплін має бути підпорядковано цілям і задачам медичної освіти. Воно не має повторювати шкільний навчальний матеріал, хай навіть і на більш складному, ніж у школі, рівні, а має використовувати набуті раніше знання для отримання нової інформації, яка потрібна для підготовки медичних фахівців. Іншими словами, ми вважаємо, що дотримання принципу наступності знань, вмінь і навичок є важливим фактором якісної медичної освіти. Це стосується не тільки зв'язку між науками, які вивчають у школі і на 1 курсі університету. Дотримання принципу наступності важливо і між тими дисциплінами, які використовують спільні знання, вміння і навички в різні роки навчання у вишах.

У якості прикладу вищевикладеного можна розглянути вивчення вищої математики і статистики у медичних університетах. Воно здійснюється на 1 курсі медичного факультету як один з розділів медичної та біологічної фізики і на фармацевтичному факультеті у якості окремої дисципліни. В робочі програми відповідних навчальних курсів включені такі поняття як функція, її похідна, невизначений і визначений інтеграл, які є питаннями шкільної математики. Ми вважаємо, що при їх розгляді в університеті вкрай необхідно застосовувати принцип наступності. Це означає, що в розробках практичних занять для студентів потрібно робити посилання на підручники для середньої освіти з метою актуалізації тих знань і навичок, які були отримані у школі. Також є можливою часткова їх презентація у додатках підручників вишів. За їх допомогою можна не тільки актуалізувати раніше набуті знання, а і організувати деякі елементи самостійної роботи.

Проте основною ціллю вивчення вищої математики у медичному університеті має бути отримання нових відомостей, що стосуються використання математичних понять у фахових дисциплінах. Зокрема, на нашу думку, важливим є вміння користуватись похідною функції як показником миттєвої швидкості процесів, вміти знайти похідну в кожній точці графіку, записувати і розуміти зміст градієнтів фізико-хімічних величин. Також потрібно навчати студентів диференціальним рівнянням, які містять похідні функцій різних порядків, що застосовується у фармакокінетиці для моделювання процесів абсорбції і елімінації фармацевтичних препаратів.

Знання про елементарні функції, їх похідні і інтеграл використовуються також в інших фахових дисциплінах. Проте потрібно демонструвати універсальність цих понять улюбій науці, показати задачі, які можна вирішувати за допомогою математичних уявлень в медицині і фармації, і навчати алгоритмам, які дозволяють це робити. Ми вважаємо, що застосування принципу наступності знань в такому вигляді, сприятиме підвищенню якості медичної освіти, оскільки студенти будуть розуміти математичні елементи різних наук, та посилювати інтерес учнів до вивчення безпосередньо вищої математики, яке часто для них носить вимушений характер.

Перше застосування математичних знань студентів відбувається при навчанні статистичі, яка не є предметом шкільної освіти, а вивчається у вишах, і медичної та біологічної фізики, в якій активно використовують вказані знання в написанні формул законів, за якими відбуваються фізико-хімічних процеси, що забезпечують життєдіяльність клітини і організму у цілому. В наступному, у фахових дисциплінах мають значення знання і навички, отримані протягом вивчення природничо-наукового блоку і які можуть бути дуже цінними, якщо добре зрозумілі і засвоєні студентами.

Так, відомості з медичної та біологічної фізики потрібні для вивчення фізіології людини, фармакології та інших медичних наук. Проте це є очевидним, якщо дотримуватись у навчанні принципу наступності. Це означає, що в ході вивчення медичної та біологічної фізики потрібно тільки актуалізувати знання та навички з фізики і біології, набуті у школі, не навчати заново початковому матеріалу, який студенти вже мають знати, отримавши середню освіту. Потрібно рухатись уперед - викладати на основі шкільних знань нові відомості, які потім використовувати у спеціальних науках, не повторюючи, а застосовуючи для отримання майбутніми спеціалістами фахових компетентностей.

Для забезпечення дотримання принципу наступності при навчанні у медичних вишах потрібно, щоб робочі програми природничих дисциплін чітко відповідали цілям і завданням медичної освіти, були узгодженими між собою і з програмами фахових дисциплін, щоб навчальний матеріал не повторювався, а отримував розвиток при вивченні кожної наступної науки. Такій підхід, на нашу думку, сприятиме формуванню мотивації студентів до навчання. Вона потребує особливої уваги з боку викладачів, адміністрації, батьків при вивченні природничих наук, починаючи зі школи і на всіх етапах навчання. Це сприятиме його послідовності від простого до складного, а дотримання принципу наступності дозволить опанувати увесь необхідний обсяг знань, вмінь і навичок майбутніми фахівцями і забезпечить високу якість медичної освіти.